

tíðinda
sosialurin
blaðið

7,-

Nr. 162 ★ leygardagur/sunnudagur
27./28. august 1994

*Kendur
jarðfrøðingur:*

**Føroyar
kunnu
flóta á
einum
oljudíki**

síða 6

**Statoil bjóðar
seg fram:**

**Kann
byrja
at
bora
í 1997**

síða 7

Her liggur risaoljuskipið Stratos á Havnini, slik sjón verður ikki óvanlig um nokur heilt fá ár sleppa oljufeløg framat. M. Kalmar

Jóanes Eidesgaard, landstýrismaður:

**Ein niðurgering
av arbeiddarunum**

síða 2

Statoil strategi fyri Føroyar:

Eru tilreiðar at fara í gongd í Føroyum

Stóra norska oljufelagið Statoil hevur ætlanir um framtíðar oljukanningar á føroyska landgrunninum. Statoil heldur, at boring kann byrja longu í 1997

SOSIALURIN, Stavanger: Jan Müller. Oljufelagið Statoil hevur sum tað fyrsta stóra oljufelagið lagt eina ætlan fyri kanningar í føroyska økinum. "Statoil-strategi for Færøerne" verður henda ætlan kallað. Partur av henni varð avdúkaður á eini serstakari ráðstevnu í Stavanger mikudagin. Henda stevna var burturav skipað fyri føroyingum. Tað var Statoil, sum skipaði fyri nokrum fyrilestrum, ið snúdu seg um royndirnar hjá Statoil hesi seinastu 20 árin og hvat hetta stóra oljufelag heldur um møguleikarnar at finna olju við Føroyar.

Teir, sum hildu fyrilestrarnar vóru nakrir av teimum fremstu serfrøðingum hjá Statoil.

Við til fyrilestrarnar var ein stórar partur av føroysku oljuráðleggingarnevndini umframt umboð fyri føroyskt vinnulív og síðan teir triggir føroysku fjølmiðlarnir, útvarpið, sjónvarpið og Tíðindablaðið Sosialurin.

Tveir menns frá Statoil-felagnum í Danmark

greiddu frá Statoil-ætlunini fyri Føroyar. Teir báðir eru Svein G. Larsen, stjóri og Vidar B. Larsen, sum er millum fremstu jarðfrøðingar hjá Statoil.

Western Slope

Vidar Larsen heldur, at møguleikarnir at finna olju í føroyska økinum eru sera góðir. Hann metir tað hann kallar "Western Slope", sum er allur tann stóri samanhangi landgrunnurin frá Írlandi til Føroyar og víðari til Miðnoregi, at vera eitt av teimum mest spennandi komandi oljuekjum.

Hann sigur, at tað ber sjálvandi ikki til at siga nakað við vissu, um olja finst við Føroyar, men tá talan er um at skilja jarðfrøðina á hesum leiðum, so hevur Statoil gjørt eitt stórt arbeiði og er komið væl áleiðis.

Men biðað verður nú í spennandi efir teimum fyrstu úrslitunum frá seismikkfelagnum. Western Statoil er eitt av oljufelagnum, sum hevur stóran áhuga fyri seismisku

upplýsingunum hjá Western og fer so skjótt teir eru klárir at gera av, um felagið skal keypa hesar upplýsingar.

Men hví hevur Statoil so stóran áhuga fyri føroyska landgrunninum?

Vidar Larsen: - Føroyski landgrunnurin er ein partur av vestureuropæiska meginlandsstöðinum, (kontinentalsokkel) og har eru ávísar fortreytir til steðgar fyri at goyma olju. So eru tað aðrar fortreytir, sum vit vilja vita eru til steðgar, og har er tað millum annað spurningurin, um sediment er undir basaltinum.

Kanningar í báðum økjum

Vidar Larsen, sum hevur arbeiði við økinum, sum verður nevnt "Western Slope" í mong ár, vísir á, at tað í dag eru tvey ávís øki efir, sum ikki eru nógv kannað. Tað eru "Vøringbassengið" vestanfyrri Miðnoregi og so allur føroyski landgrunnurin.

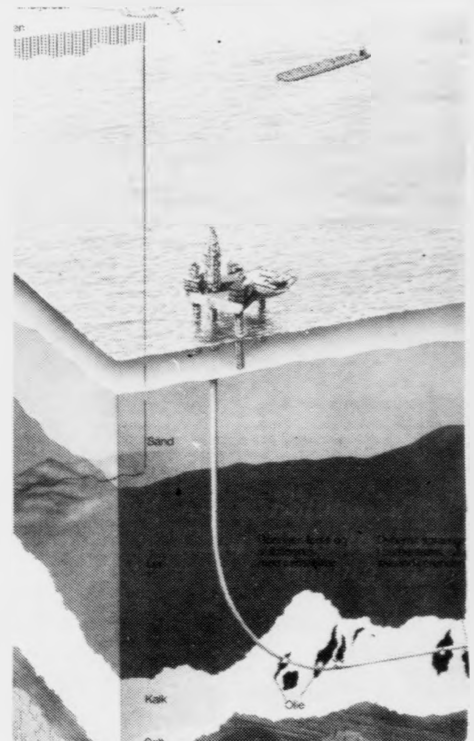
Orsøkin til at kanningar ikki eru gjørdar á hesum økjum er tann, at tú hevur

ikki havt ta neyðugu teknologina at gera kanningar á so stórum dýpum, og í Føroyum kemur so trupulleikin við basaltinum afturat, sum liggur sum eitt lok yvir møguligum ráevnum í undirgrunnini.

Vidar Larsen sigur, at fyri norðmenn hevur tað stóran týdning at kunna kanna tað stóra "Vøringøkið", tí tað kann bliva framtíðar stóra oljugoymslan hjá Noregi, nú keldurnar í Norðsjónum eru við at tømast. Nettup tann sannroynd at føroyska økið er av sama slag og helst stavar frá somu tíð sum "Vøringbassengið" ger tað bæði náttúrligt og áhugavert fyri Statoil at gera kanningar í báðum økjum og tá kunna samanbera hesar kanningar.

- Kann tú fáa upplýsingar úr øðrum økinum sum tú manglar fyri at skilja hit økið og øvugt, so vil tað vera ein avgjörður fyrirmyndur at gera kanningar í báðum økjum.

Tvs. at kanningarútslit í Vøring kunnu ganga kanningunum við Føroyar og øvugt. Vidar Larsen sigur,

at keldurnar sum bretar hava funnið millum Føroyar og Hetland, eru fyrstu veruligu tekinu um, at olja finnst so langt vesturi. Tað ger kanningarnar í "Vøringøkinum" og við Føroyar so mikið meira lovandi.

Statoll rætta felagið

Men hví halda Statoil-fólk, at teirra felag er tað rætta at gera kanningar við Føroyar?

- Eg haldi, at Statoil hevði kunnað lagað seg til føroysk viðurskifti á ein frálíkan hátt. Vit hava royndir við oljuvirksemi framvið allari strondini, har smá samfeløg, sum hava drúgvar traditiónir sum fiskivinnupláss, um somu tíð reka oljuvirksemi. Tað hevur borið til at varðveitt teirra fiskimannatraditiónir, hóast oljan hevur útkið seg upp sum nýggj vinna.

Vit spurdu Vidar Larsen, um tað er líka náttúrligt at lata eitt norskt felag gera kanningar sum eitt danskt, tá hugsað verður um tær bindingar, sum eru millum Føroyar og Danmark?

Hann heldur, at Statoil kanska í veruleikanum er betri eignað til at arbeiða í føroyskum umhvørvi enn eitt danskt felag sum Mærsk.

- Mærsk hevur leitiroyndir útfra nokrum heilt øðrum jarðfrøðiligum fortreytum. Tað kann vera til stóran fyrirmynd fyri Føroyar at brúka av teimum royndum, sum norðmenn hava gjørt, tá hugsað verður um, at vit hava arbeiði í líkandi umhvørvi í norska øki.

Um føroyingar vilja brúka Statoil til at finna útav, hvat møguliga er í tí

Framhald á síðu 11

ÚTSØLA

byrjar
mánadagin
29.08. kl. 9

50%

av øllum vørum
og tilboðsvørum

KALLKYN

Tórsgøta 11
Tlf. 16206

Óli Jacobsen:

Samgongugrundarlagið hongur framvegis ikki saman

Tjaksendingin í útvarpinum mikukvöldið um ætlaða „lønarendurgjaldið“ vfsti heilt greitt, at hetta er ein ætlan sum meira er grundað á trúgv enn á veruleikar. Tað kom eisini fram, at hjá „gubbumum“ at hesi ætlan finst ikki nøkur sum helst undirbygd meting um, at her veruliga var talan um eina „løgu í framtíðini“ sum fór at svara seg aftur við øktum arbeiðsplássum. Tað einasta tilfar hesum viðvirkjandi visir heilt greitt, at ætlanin ikki fer at svara seg aftur. Tískil verður stöðan við úttanlandaskuld v.m. verri enn hon longu er.

Men í tjaksendingini mikukvöldið hevði pípan fingið eitt annað ljóð. Nú var stöðan tann, at tingin fakfeløginu ikki sjálvi við til hesa lækking skuldu tey „straffast“ við ikki at fáa hetta prosentið skattalætta.

ætlan. Og feløginu munnu neyvan hava tað stóra álitið á eina politiska tilsegn um ein skattalætta. Og tað styrkir avgjørt ikki álitið, at samgongan áðrenn hon er „skráset“ kemur við móstríðandi boðum í einum slíkum máli.

Grundað á 1993-tal Avirkin av lønarendurgjald uppá:

Í mió. kr.	Útan brúk	10%
INNTØKUMISSUR AV KOMPENSERING		
Løngjaldingar íð verða lækkaðar	3.389	339
Danskur lætur sum ikki lækka	165	
SPARÐAR ÚTREIÐSLUR		
Landskassans lænariútreiðslur	873	-87
Lønariútreiðslur kommunanna	19C	-18
Stovnar, brúkarafleggjar	225	-23
Arbeiðsloysisskipan	280	-28
Landskassans og kommunanna lænarútr.	1.568	-157
INNTØKLVØKSTUR		
Øking í skatti frá 1/2 av partalægum: 22%		-17
Øking í skatti frá firmaum 51%		-14
Samlað øking í skatti		-31
- Lønarspæring og meirskatt frá vinnuni		-188
Nettotap - neyðug meirfígjan		151

Tað er ikki bara arbeiðsløn, sum erkostnaður!

Tað tykist mær, sum um Fólkafløkkurin heldur, at tað er lønmótakann, sum hevur dreinað virkini fyri peningin. Í 90% av keypunum av virkjun og skip- um, er tað ikki arbeiðsmáðurin ella dekkarin, men stjórin, reiðarin ella yvir-menninin, sum keypa virkið ella skipið, ið teir sjálvi hava dreinað fyri pening.

skuldi eisini 50% skattamarkið verið avtikið við afturvirkandi krafti fyr tey 15 árinu, tað hevur verið í gildi. Á tann hátt høvdu hesir somu persónar, sum høvdu dreinað virkið og reiðari endurfggjáð virkið og reiðari. Teir eigarar, sum ikki høvdu dreinað virkið ella reiðarið, vóru á henda hátt stuðlaðir mest. Landskassin hevði ikki skula goldið kløvði oyra til hesa figging.

TVUNGNA LANDSKASSAFÍGGING VIÐ STATSGARANTIIÐ! Landsbankin skuldi selt ávísa upphædd av oblika-tiónum til parikurs. Oblika-tiónimar skuldu hvat lága rentu og verið statsgaran-teraðar. Upphæddin skuldi verið gjørd av góðkendum virðismetatum. Virði á set-húsum skuldi verið grundað á dagsprísar at byggja tífst sethúsi í dag. Partafeløg skuldu verið undantikin í tvungnu landskassafíggj-ingini.

OV HÖGAN PARTA-FELAGSSKATT! Vit áttu at lækka partafel-agsskattin við afturvirkandi kraft fyr eitt tíðarskeið yvir 15 ár.

SKATTAFRÍTT VINNINGSBÝTI UPP TIL 20% Fyri at stuðla teimum, sum hava sett og vilja seta pening í virkið og skip, skuldi vinningsbýtið upp til eitt ávíst % av eginpeninginum verið skattafrítt. Tað, sum var omanfyri hetta mark, skuldi verið skattað sum A-intøk. Hetta hevði givið teimum, sum settu pening í virkið og skip nákað aftur, og samfíðis givið størri áhuga í virkisvirksemi.

VINNINGUR VIÐ SØLU AV VIRDISBRØVUM SKAL SKATTAST Vinningur sølu av virdis-brøvum skal skattast. Hall við sølu av virdisbrøvum skal ikki kunna dragst frá í skatti.

OV LÁGAN MARGI-NALSKATT AV INN-TØKU OMANFYRI KR. 400.000,00

MINSTULØN TIL STJÓRAR OG REIÐARA! Stjórar og reiðarar skuldu ikki fingið meira enn minstuløn, um virkið ella reiðarið ikki gav yvirskot.

Her eru nøkur av mongum tiltøkum, sum kundur fingið Føroyar aftur á føtur, men føroyingurin erhelst ikki til meira.

1. Henda talvan hjá landsbankanum visir avleiðingarnar av einum lønarendurgjaldi uppá 10%. Við teimum givnu fyrirteytum verður fassittid 151 mill. Men hetta talið er ikki rætt, tí ALS verður roknað sum ein „almennur kassi“. Tí skulu 28 mill. leggjast afturat teimum 151. Samb. Annfinn Kallsberg í útvarpinum skuldi lönarlækkingin hjá brúkarafígjadum almennum stovnum (telefonverkið v.m.) koma brúkararum við stovnum til góðar. Tí skulu 23 mill. eisini leggjast afturat. Samladi kostnaðurin fyri 10% lønarendurgjald verður tiskil 202 mill. kr. Fyri 12% verður kostnaðurin 242 mill. og ikki 180 mill. kr. sum tað hevur verið ført fram. Tá endurgjaldið er komið uppá 20% verður kostnaðurin 400 mill. kr.

2. Hetta er tann einasta metingin sum finst av avleiðingunum av hesum uppskoti. Hon er gjørd av stjóranum fyri Hagstovuni og nøkrum av fremstu arbeiðsgevararumboðunum í landinum.

Teirra meting sigur, at 10% lønarlækking kann lægst geva 1.000, men helst bert 3-400 nýggj arbeiðspláss. Hetta kann geva landskassanum millum 23 og 75 mill. Og í besta føri kann ein kostnaðarlækking, sum er munandi størri enn tosað verður um millum samgonguflokkarnar, geva 2.000 arbeiðspláss, sum kansa koma at geva 150 mill. í øktum skattum.

Framhald av síðu 7

føroyska landgrunninum, so haldi eg, at Statoil er tað felagið, sum er best fyr at gera hetta arbeiðið og eisini skjótast, sigur Vidar Larsen.

Hann sigur víðari, at Statoil í løtuni bíðar eftir einum útspæli frá føroy-ingum um tann komandi oljupoliúkkinn.

Borlingin kann byrja í 1997

Nær halda Statoil-fólkini, at oljuboring kann byrja við Føroyar!

Svein Larsen, stjóri hjá Statoil í Danmark: - Eg havi skilt, at tít ætla at hava eina undirgrunda-løg lidna á sumri 1996. Siga vit so at tít fara undir eina útböðs-rundu tá, so ber tít at fara undir boring í 1997. Van-liga plagar ein at siga, at boring kann byrja umleið eitt háltv ár eftir, at ein hevur fingið lisens.

Men sjálvandi skulu gerast nógvur kannningar á-

renn og her verður ser-stakliga hugsað um meira nágreiniligar seismiskar kanningar. Hetta sum á fakmáli verður kallað 3D seismikkur.

- Statoil er tilreiðar. Eg haldi ikki vit eru ov bjartsýgdir, at tað fara at verða gjørdar fleiri boringar við Føroyar áðrenn ár 2000.

Hví just Statoil er so hugað fyr at vera við til at kanna føroyska økið, spurdu vit Svein Larsen.

- Tað er við sjálv tít av-markaðu vitan vit hava um Føroyar, so halda vit at møgulleiki er at finna olju við Føroyar.

Hvussu ber tað til, at tað er Statoil í Danmark, sum hevur Føroyar sum ar-beiðsøki og ikki Statoil í Noregi?

- Vit hala tað verða mest praktiskt at lata ábyrgdina av arbeiði í føroyskum øki at liggja á donsku skriv-stovuni. Tað er eisini ná-túrligt, tá hugsað verður um, at føroyska undir-

grundin varð yvirtikin fyr ikki so langari tíð síðan, sigur hann.

Svein Larsen visir eisini á ta sannroynd, at tað í avtaluni millum Føroyar og Danmark um yvirtøku av undirgrundini stendur, at donsk feløg skulu verða brúkt í samband við olju-leiðing og framleiðslu, um hesi eru kappingarfar. Statoil í Danmark er eitt dansk felag. Tv.s. at tað tá kemir undir somu avtalu.

Hann sigur annars, at Statoil, hóast tað er norsk, at tað leggur stóran dent á at vera eitt norðurlandskt olju-felag.

Men hvussu metir hann møguleikan at finna olju við Føroyar?

- Hann er góður. Ein kann í hvussu er siga, at higar til hava vit ikki funnið nakra orsøk til ikki at halda, at tað er olja við Føroyar. Tað at BP hevur funnið olju vestanfyri Hetland styrkir hesa stöðu

Dávur